

Františkovo slovo

č.126

Papež k řádovým ekonomům: Nestačí složit slib chudoby, abychom byli chudí

**Papež k představeným mužských řeholí: Nepřítelem prorocké dimenze je
mondénost**

Papež František: Celá církev bude provždy vděčná papeži Benediktovi

Papež kázal o velkém překvapení, kterému jdeme vstříc

Modlit se k Bohu za živé i zemřelé

O pasivní rezistenci odporující milosti

**První adventní kázání otce Cantalamessy: Ducha Svatého plně pochopíme teprve v
ráji**

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění
naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Papež k řádovým ekonomům: Nestačí složit slib chudoby, abychom byli chudí

Vatikán. Papež František zaslal obsáhlé poselství účastníkům Mezinárodního sympozia o hospodaření pro ekonomy a ekonomky mužských i ženských řeholních společenství. Již druhé setkání na této úrovni pořádá v těchto dnech Kongregace pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života na Papežské univerzitě Antoniana v Římě a účastní se ho přibližně tisíc řeholníků a řeholnic. Text papežského poselství nadepsaného Uvažovat o hospodaření ve věrnosti charizmatu odkazuje k tématu zmíněné konference a je rozdělen do tří oddílů věnovaných charizmatu, věrnosti a uvažování o hospodaření.

„Charizmata v církvi nejsou něčím statickým a rigidním, nejsou to „muzejní kusy“ – píše papež v úvodu k prvnímu oddílu. Charizmata jsou proudy živé vody (srov. Jan 7,37-39), které zavlažují dějiny a dávají klíčit setbě Dobra. V některých chvílích, pod vlivem jakési neplodné nostalgie – upozorňuje papež – můžeme být pokoušeni »charismatickou archeologií«. Nepodlehne tomu pokušení. Charizma je vždy živá skutečnost a právě proto má přinášet užitek, jak ukazuje podobenství o hřivnách, které král rozdává svým služebníkům (srov. Lk 19,11-26), a rozvíjet se v tvůrčí věrnosti, jak neustále připomíná církev (*Vita consecrata*, 37). Zsvěcený život je ze své povahy znamením a proroctvím Božího království.

Řeholníci a řeholnice jsou povoláni k prorockému životu nesenému láskou – *charis*, logikou daru a nezištností – píše dále papež - jsme povoláni vytvářet bratrství, společenství a solidaritu s nejchudšími a potřebnými. Chceme-li být opravdu lidští, jak připomíná Benedikt XVI. musíme vytvářet „prostor pro princip nezištnosti jakožto výrazu bratrství“ (*Caritas in veritate*, 34). Papež František připomíná, že ďábel vstupuje peněženkami či kreditními kartami a proto je třeba se vyhýbat ďábelské logice zisku. „Musíme se ptát, zda jsme ochotni »špinit si ruce« prací v dějinách dneška, zda naše oči dovedou zkoumat znamení Božího království ve složitých a protikladných záhybech událostí a zda opravdu provázíme muže a ženy své doby, zvláště ty zraněné, kteří leží podél našich cest.

Být věrní znamená ptát se, co od nás dnes žádá Pán. Věrnost nás zavazuje k ustavičnému rozlišování, aby díla, plynoucí z charizmat, byla stále účinnými nástroji umožňujícími druhým zakoušet Boží něhu. Naše díla, jimiž se zabývá tato konference – podotýká papež – nejsou jenom prostředkem k zajištění udržitelnosti vlastního řeholního institutu, ale patří k plodnosti jeho charizmatu. To znamená, že je třeba se ptát, zda naše díla vyjadřují charizma, kterému jsme se zasvětili či nikoliv a zda odpovídají poslání, které nám svěřila církev nebo ne. Hlavním kritériem zhodnocení těchto děl není jejich rentabilita, nýbrž to, zda korespondují s charizmatem a posláním, které má institut plnit.

Uvažovat o hospodaření je třeba v pozorném naslouchání Božímu Slovu a dějinám - pokračuje papežské poselství. Znamená to naslouchat šepotu Boha a křiku chudých, těch vždycky chudých i těch nových chudých, pochopit, co Pán dnes žádá a potom jednat s odvážnou důvěrou v Otcovu prozřetelnost (srov. Mt 6,19), kterou měli naši zakladatelé. Úvahy o hospodaření vyžadují specifické kompetence a schopnosti, ale týkají se všech a každého. Není to úkol, kterým lze někoho pověřit, zahrnuje odpovědnost každého. Papež František také poukázal na problémy stárnutí řeholí a z toho vyplývající problémů s jejich vedením, a jako řešení poukázal na již uskutečňovanou spolupráci mezi jednotlivými řády.

V závěru svého poselství se papež opět vrátil k pokušení, které ohrožuje řeholníky také dnes, totiž považovat ekonomické zákony za nezávislé na etice. „Kolikrát jen se úvaha o transformaci nějakého díla nebo prodeji nemovitosti děje na základě analýzy nákladů a zisků a tržní hodnoty – stojí v poselství. - Bůh nás chraň před duchem pouhé funkčnosti a před uvíznutím v lécce hrabivosti! Kromě toho je třeba se vychovávat k odpovědnému odříkání. Nestačí složit slib chudoby, abychom byli chudí. Nestačí stáhnout se do zákopů tvrzení, že nemám nic, protože jsem řeholník, řeholnice, umožňuje-li mi moje řehole dělat vše a těšit se

ze všeho, po čem toužím, kontrolovat občanské nadace vybudované na podporu vlastní děl a vyhýbat se tak církevní kontrole. Pokrytectví řeholníků, kteří žijí jako boháči, zraňuje svědomí věřících a poškozují církev. Je třeba začít od nepatrných denních rozhodnutí. Každý je povolán mít účast na solidárním užívání majetku, pečovat o stvoření a poměřovat se chudobou rodin, které nepochybně žijí vedle nás. Jde o to osvojit si určité návyky či styl ve znamení spravedlnosti a sdílení a usilovně - protože často je pohodlnější opak - přijímat poctivá rozhodnutí s vědomím, že jednoduše děláme jen to, co jsme povinni dělat (srov. Lk 17,10)" - konstatuje papež v poselství generálním ekonomům mužských a ženských řeholí shromážděných na sympoziu pořádaném vatikánskou Kongregací pro zasvěcený život.

26.11.2016

Papež k představeným mužských řeholí: Nepřítelem prorocké dimenze je mondénost

Vatikán. „Mondéní a knížecí klima je to nejhorší, co může být v církvi“ - řekl Petrův nástupce v pátek na setkání se Světovou unií generálních představených mužských řeholí (USG). Setkání se konalo v nové synodní aule a účastnilo se ho 140 generálních představených. Proběhlo v srdečné atmosféře přátelského rozhovoru.

Některé z papežových odpovědí přinesla agentura náboženského zpravodajství SIR při Italské biskupské konferenci. V souvislosti s prorockým rozměrem řeholního života papež poznamenal, že „nepřítelem prorocství je mondénost“. Kromě toho mluvil také o askezi, která se nesmí směřovat s voluntaristickým a pelagiánským jednáním, ale má vždycky směřovat ke svobodě. Askeze je užitečná ve formách, které člověka osvobozují. „Do církevních struktur vstupuje mondéní a knížecí klima - konstatoval dále - a to je to nejhorší, co může v církvi být. A tady mohou řeholníci pomoci svým svědectvím chudoby, poslušnosti a bratrství.“ Papež hýřil krátkými a údernými výroky, zdůraznil opatrnost při rozpoznávání duchovního povolání a v souvislosti s finančními nešvary v řeholích zmínil jednak pohoršlivé lpění na penězích a také možnost uvíznout v pletichách lidí, kteří nemají skrupule. „Pokud církev nepracuje s chudými, není církvi - řekl dále. A není to pauperismus! Chudí nás nutí vycházet ze sebe a také nás sjednocují“ - řekl mimo jiné papež během hodinového setkání s generálními představenými řeholních řádů.

26.11.2016

Papež František: Celá církev bude provždy vděčná papeži Benediktovi

Vatikán. V Klementinském sále apoštolského paláce předal papež František ocenění letošním laureátům Ratzingerovy ceny. Za rok 2016 ji získal italský teolog a odborník v liturgice mons. Inos Biffi, jehož právě vydávaná *Opera omnia* zahrnuje v současné době 20 svazků (a další se připravují), věnovaných převážně středověké teologii a filosofii, a řecký pravoslavný teolog Ioannis Kourempeles, profesor soluňské teologické fakulty a tamní Aristotelovy univerzity.

Setkání s vámi je pro mne příležitostí vyjádřit ještě jednou naši velkou lásku a uznání emeritnímu papeži Benediktu XVI. - řekl František v pozdravu, s nímž se obrátil k přítomným. Ocenil rovněž mezinárodní sympóziu věnované eschatologii Josepha Ratzingra, které v minulých dnech probíhalo na Papežské univerzitě Santa Croce a dnes ráno jej na „Augustinianu“ uzavřela přednáška kardinála Ravasiho. František připomněl, že eschatologie zaujímala významné místo v teologické práci Josepha Ratzingera i v jeho magisteriu:

„Nezapomenutelné jsou jeho hluboké úvahy o věčném životě a o naději v encyklice Spe salvi. Téma eschatologie je pro uvažování o smyslu našeho života a našich dějin zásadní, nemáme-li zůstat uzavřeni v materialistických východiscích nebo v čistě vnitrosvětské problematice. (...) Hluboká myšlenka Josepha Ratzingera, pevně zakotveného v Písmu a v učení církevních otců, a vždy živého vírou a modlitbou, nám napomáhá zůstat otevřeni k horizontu věčnosti

a tak dodává smysl také našim nadějím a našemu lidskému snažení. Jeho myšlení je plodným magisteriem, které se dokázalo soustředit na základní východiska našeho křesťanského života, na osobu Ježíše Krista, lásku, naději a víru. A celá církev mu za tu bude provždy vděčná."

Papež František na závěr pogrataloval oběma teologům, kterým vědecký výbor Ratzingerovy nadace udělil letošní cenu, mons. Inosu Biffimu za celoživotní dílo a pravoslavnému profesorovi Ioannisovi Kourempesovi za teologickou práci a pozornost věnovanou dílu Josepha Ratzingera ve vztahu s pravoslavnou teologií.

Angelus

27.11.2016

Evangelium nás nechce strašit, nýbrž otevřít náš horizont větší dimenzi

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dnes začíná v církvi nový liturgický rok, tedy nová etapa víry Božího lidu. A jako vždycky začínáme adventem. Dnešní evangelium (srov. Mt 24,37-44) nás uvádí do jednoho z nejpůsobivějších témat adventní doby: *navštívení lidstva Pánem*. Tím prvním navštívením, jak všichni víme, bylo Vtělení, Ježíšovo narození v betlémské jeskyni; ke druhému dochází v přítomnosti, Pán nás navštěvuje neustále, kráčí každý den po našem boku a Jeho přítomnost je útěchyplná; a nakonec bude třetí, poslední navštívení, které vyznáváme pokaždé, když v *Krédu* recitujeme: „Znovu přijde ve slávě soudit živé i mrtvé.“ Dnes k nám Pán promlouvá o tomto svém posledním navštívení, které nastane na konci časů, tedy o vyústění našeho putování.

Boží Slovo zdůrazňuje kontrast mezi normálním během věcí, každodenní *rutinou* a nenadálým příchodem Pána. Ježíš říká: „V době před potopou totiž lidé jedli a pili, ženili se a vdávali až do dne, kdy Noe vstoupil do archy, a nic netušili, až přišla potopa a všechny zachvátila“ (vv. 38-39), tak praví Ježíš. Vždycky nás zaráží, když přemýšlíme o hodinách, které předcházejí nějaké velké pohromě. Všichni jsou klidní, počínají si jako obvykle, aniž by si uvědomovali, že jejich život bude otřesen. Evangelium nás zajisté nechce strašit, nýbrž otevřít náš horizont *další*, větší dimenzi, která na jedné straně relativizuje každodenní záležitosti, ale současně je činí cennými a rozhodujícími. Vztah s Bohem, který nás přijde navštívit, dává každému gestu, každé věci odlišné světlo, dosah a symbolickou hodnotu.

Z této perspektivy vychází také pozvání ke *zdrženlivosti*, abychom nebyli ovládáni věcmi tohoto světa, materiálními skutečnostmi, ale spíše je ovládali. Pokud se jimi naopak necháváme podmínit a přemoci, nemůžeme vnímat, že existuje něco velmi důležitého: naše závěrečné setkání s Pánem. A to je důležité, toto setkání. Každodenní záležitosti mají mít tento horizont, mají být adresovány k onomu horizontu, k setkání s Pánem, který pro nás přijde. V té chvíli, jak říká evangelium, „budou dva na poli: jeden z nich bude vzat, druhý ponechán“ (v.40). Je to pozvání k bdělosti, protože nevíme, kdy Pán přijde, a je třeba, abychom byli neustále připraveni odejít.

V této adventní době jsme povoláni rozšiřovat horizont svého srdce, nechávat se překvapovat životem, který nám každý den představuje svoji novost. K tomu je třeba, abychom se učili nezáviset na svých jistotách, na svých pevných schématech, protože Pán přijde ve chvíli, kdy se nenadějeme. Přijde, aby nás uvedl do krásnější a větší dimenze.

Matko Boží, Panno Adventu, pomoz nám, abychom se nepovažovali za vlastníky svého života a neodporovali, až jej Pán přijde změnit, nýbrž abychom byli připraveni na Jeho navštívení, na nenadálého a vítaného hosta, i když otřese našimi plány.

Papež kázal o velkém překvapení, kterému jdeme vstříc

Vatikán. Křesťanská víra není teorie či filosofie, nýbrž setkání s Ježíšem – řekl papež František v homilii při ranní mši v kapli Domu sv. Marty. Abychom se s Ježíšem setkali – vysvětloval dále – musíme se dát na cestu, což vyjadřují tři postoje: bdělost na modlitbách, činorodost v lásce a radost ve chvále.

Setkat se s Ježíšem je „milost, o kterou nám jde v adventu“, začal papež František homilii prvního týdne adventní doby. „V tomto ročním období liturgie zmiňuje mnohá Ježíšova setkání: s jeho matkou v jejím lůně, se svatým Janem Křtitelem, s pastýři a mudrci. Tím vším se nám říká, že advent je časem putování, cesty vstříc Pánu. Je tedy časem, ve kterém nemáme být nehybní.“

„Jaké postoje mám zaujmout, abych se setkal s Pánem? – pokračoval papež. Jak mám připravit své srdce na setkání s Pánem?“

„Ve vstupní mešní modlitbě zmiňuje liturgie tři postoje: bdění na modlitbách, činorodost v lásce a radost ve chvále. To znamená, že se máme modlit bděle, být činní v bratrské lásce, tedy nejenom dávat almužnu, ale také tolerovat lidi, kteří jsou protivní; tolerovat děti, které dělají přílišný povyk, nebo manžela či manželku, když jsou těžkosti, nebo tchýni – nevím – zkrátka tolerovat, snášet. Stále s láskou a činorodě. A také se radovat chválením Pána. Tak máme prožívat tuto cestu, tuto vůli po setkání s Pánem, abychom se setkali dobře. Nežůstat nehybní. A setkáme se s Pánem.“

„Bude v tom však překvapení, protože On je Pánem překvapení“ – řekl dále papež. – „Ani On totiž není nehybný. Ubírám se cestou na setkání s Ním a On mi jde v ústrety, aby se setkal se mnou. A když se setkáme – pokračoval Petrův nástupce - užasneme, protože zjistíme, že On mne hledal ještě dříve než jsem Jej začal hledat já. A v tom je to velké překvapení ze setkání s Pánem, že On mne hledal dřív. Vždycky je první, jde svojí cestou, aby našel nás. To se také stalo setníkovi z Kafarna v dnešním evangeliu (Mt 8,5-11).“

„Pán vždycky zachází dál a předchází. My uděláme krok a On deset. Vždycky. Překypuje milostí, láskou a něhou a neochabuje, když nás hledá. Také v maličkostech. Někdy si myslíme, že setkání s Pánem bude něco velkolepého jako onen malomocný Syřan, Náman, a nikoli jednoduchého. Také on byl velice překvapen způsobem Božího jednání. Náš Bůh je Bohem překvapení, Bohem, který nás ustavičně hledá, očekává nás a žádá od nás pouze krůček dobré vůle.“

„My máme mít vůli setkat se s Ním – pokračoval papež. Pán nám v životě pomáhá a provází nás. Tolikrát sleduje, že se od Něho vzdalujeme, ale dál na nás čeká jako Otec na martnotratného syna. Tolikrát vidí, že se chceme přiblížit, a jde našemu setkání vstříc. Je to setkání s Pánem a toto setkání je důležité. Stále mne oslovuje – poznamenal František – to, co řekl papež Benedikt, že totiž víra není teorie, filosofie či idea, nýbrž setkání. Setkání s Ježíšem. Jinak, pokud jsi se neseťkal s Jeho milosrdenstvím, můžeš nazpaměť recitovat Krédo, ale nemít víru.“

„Učitelé Zákona věděli všechno. Všechno o dogmatice té doby, všechno o morálce té doby, všechno. Neměli víru, protože jejich srdce se od Boha vzdálilo. Buď se vzdálit anebo mít vůli jít v ústrety. Prosme dnes o tuto milost: »Bože, náš Otče, vzbud' v nás vůli jít vstříc Tvému Kristu« dobrými skutky. Jít v ústrety Ježíši. Pamatujme tedy na milost, o kterou jsme žádali v modlitbě, bděním na modlitbách, činorodostí v lásce a radostí ve chvále. Tak se setkáme s Pánem a budeme velice překvapeni.“

Modlit se k Bohu za živé i zemřelé

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dnešní katechezi končíme cyklus věnovaný milosrdenství. Katecheze se končí, avšak milosrdenství musí pokračovat! Děkujeme Pánu za toto všechno a uchovávejme to v srdci jako útěchu a oporu. Poslední ze skutků duchovního milosrdenství požaduje *modlit se za živé i zemřelé*. K němu můžeme přiřadit i poslední skutek tělesného milosrdenství, který vybízí k *pohřbívání zemřelých*. Tento požadavek může vypadat podivně, avšak v některých zónách světa, kde se žije pod knutou války a bombardování, které ve dne v noci rozsévají strach a žnou nevinné oběti, je tento skutek smutně aktuální. Bible k tomu podává krásný příklad Tobiáše, který riskuje život, když přes zákaz krále pohřbívá mrtvé (srov. *Tob 1,17-19; 2,2-4*). Také dnes někteří riskují život, aby mohli pohřbívát ubohé oběti válek.

Tento skutek tělesného milosrdenství tedy není našemu každodennímu životu cizí. Přivádí nás k zamyšlení nad tím, co se stalo na Velký pátek, když Panna Maria s Janem a několika ženami stály pod Ježíšovým křížem. Po Ježíšově smrti přišel Jozef z Arimateje, boháč a člen Velerady, který však byl Ježíšovým učedníkem, a poskytnul mu nový hrob, vytesaný ve skále. Osobně šel za Pilátem a požádal o Ježíšovo tělo. Byl to velký skutek milosrdenství prokázaný s velkou odvahou (srov. *Mt 27,57-60*)! Pro křesťany je pohřeb skutkem zbožnosti, ale také velké víry. Ukládáme do hrobu těla svých drahých s nadějí na jejich vzkříšení (srov. *1 Kor 15,1-34*). Tento obřad má v našem lidu nadále velkou sílu, je velmi živý a zvláštní odezvu má v tomto měsíci listopadu, věnovanému zejména památce zesnulých a modlitbě za zemřelé.

Modlit se za zemřelé je především projevem uznání za svědectví, které nám nechali, a za dobro, které prokázali. Je to poděkování Pánu za to, že nám je daroval, a za jejich lásku a přátelství. Církev se modlí za zesulé zejména během mše svaté. Kněz říká: „Pamatuj, Bože, na své služebníky a služebnice, kteří nás předešli se znamením víry a spí spánkem pokoje. Do místa občerstvení, světla a míru uveď všechny, kdo odpočinuli v Kristu“ (*Římský kánon*). Je to prostá, účinná a smysluplná připomínka, kterou svěřujeme své drahé Božímu milosrdenství. Prosíme s křesťanskou nadějí, aby byli s Bohem v ráji, v očekávání, že se znovu všichni setkáme v onom mystériu lásky, kterému nerozumíme, ale víme, že je pravé, protože je to Ježíšův příslib. Všichni budeme vzkříšeni a navždy budeme s Ježíšem.

Připomínka věrných zesnulých nesmí vést k opomíjení *modlitby za živé*, kteří společně s námi denně čelí životním zkouškám. Nezbytnost této modlitby je ještě zřetelnější, spatřujeme-li ji ve světle vyznání víry, ve kterém říkáme: „Věřím ve společenství svatých.“ Je to tajemství, které vyjadřuje nádheru Ježíšem zjeveného milosrdenství. Společenství svatých totiž naznačuje, že jsme všichni ponořeni do Božího života a žijeme v Boží lásce. Všichni, živí i zemřelí, tvoříme společenství, to znamená jakousi jednotu. Jsme sjednoceni ve společenství těch, kdo obdrželi křest, jsou syceni Kristovým Tělem a tvoří velkou rodinu Boží. Všichni jsme z téže rodiny, sjednocení. A proto se modlíme jedni za druhé.

Kolik je různých způsobů modlitby za naše bližní! Všechny jsou platné a Bohu milé, jsou-li konány ze srdce. Myslím zejména na maminky a tatínky, kteří ráno a večer žehnají svým dětem. V některých rodinách tento zvyk stále existuje. Žehnání dětí je modlitba. Myslím na modlitbu za nemocné, když je jdeme navštívit a modlíme se za ně; na tichou přimluvu, kterou někdy v slzách vznášíme uprostřed mnoha těžkých situací, ve kterých se modlíme.

Včera přišel na mši do Svaté Marty jeden dobrý muž, podnikatel. Tento mladý muž musí uzavřít svůj podnik, protože už nemůže pokračovat a s pláčem říkal: „Nedokážu nechat bez práce více než 50 rodin. Mohl bych vyhlásit bankrot podniku, odejít domů se svými penězi, ale v srdci ponesu celý život tíhu za těchto 50 rodin.“ To je dobrý křesťan, který se skutečně modlí. Přišel na mši, aby prosil Pána o nalezení východiska ne pro sebe, ale pro oněch 50 rodin. Toto je muž, který se dovede modlit srdcem a skutkem, umí se modlit za bližního. Je v

obtížné situaci. Nehledá nejsnadnější řešení a neříká si: „Ať se zařídí sami.“ To je křesťan. Velice mne povzbudilo, že jsem jej slyšel. A dost možná, že na tom jsou dnes mnozí podobně. Mnozí lidé dnes trpí nedostatkem. Na mysli mám také poděkování za nějakou krásnou zprávu, která se týká přítele, příbuzného, kolegy: „Děkuji ti, Pane, za tuto krásnou věc!“ – také to je modlitba za druhé, když děkujeme za to, že se věci vyvíjejí dobře.

Někdy, jak říká svatý Pavel, „ani nevíme, oč se máme modlit. A tu sám Duch se za nás přimlouvá vzdechy, které nelze vyjádřit“ (Řím 8,26). Duch se modlí v nás. Otevřme tedy svoje srdce tak, aby Duch svatý mohl zkoumat naše nejhlubší touhy, očistit je a naplnit. Vždycky však prosme za sebe i za druhé, ať se děje Boží vůle, jako v modlitbě Otče náš, neboť Jeho vůle je zajisté tím největším dobrem. Dobrem Otce, který nás nikdy neopouští. Modleme se a dovolme Duchu svatému, aby se modlil v nás. V tom spočívá krása života: modlit se děkováním, chválením Boha, prosbou o něco, pláčem, když nastane nějaká těžkost, jako onen muž. Ať je však srdce neustále otevřeno Duchu, aby se modlil v nás, s námi a skrze nás.

Závěrem těchto katechezí o milosrdenství se zavažme k modlitbě jedněch za druhé, aby se skutky tělesného i duchovního milosrdenství stále více stávaly naším životním stylem. Katecheze, jak jsem řekl na začátku, tady končí. Probrali jsme 14 skutků milosrdenství, ale milosrdenství pokračuje a máme je nadále prokazovat těmito čtrnácti způsoby.

Kázání z Domu sv. Marty

1.12.2016

O pasivní rezistenci odporující milosti

Vatikán. Všichni nosíme v srdci překážky odporující milosti. Je třeba je objevit, prosit Pána o pomoc přiznáním, že jsme hříšníci – kázal dnes papež František při ranní mši v kapli Domu sv. Marty. Těmito skrytými překážkami jsou prázdná slova, ospravedlňování či obviňování.

Vstupní modlitba dnešní liturgie vyslovuje prosbu o milost „překonávat překážky, které nám staví do cesty naše hříchy“. Na tyto překážky v cestě vpřed soustředil papež pozornost v dnešní homilii. Poukázal na dva jejich druhy. Jsou to „otevřené překážky, které se rodí z dobré vůle, jako v případě Šavla, který odporoval milosti v přesvědčení, že plní Boží vůli. Sám Ježíš mu řekl, aby přestal a Šavel se obrátil. Otevřené překážky jsou zdravé, poněvadž jsou otevřené milosti obrácení, poznamenal papež. Všichni jsme přece hříšníci. Nebezpečnější jsou však skryté překážky – pokračoval. Každý z nás má svůj styl skryté rezistence odporující milosti. Je třeba je objevit a odhalit Pánu, aby nás očistil. Je to ten odpor, ze kterého Štěpán usvědčil učitele Zákona, kteří odporovali Duchu svatému tím, že chtěli vypadat jako by usilovali o Boží slávu. Štěpána stálo život, že to vyslovil.

„Jakou povahu mají tyto skryté překážky, které všichni máme? Přicházejí vždycky, aby bránily procesu obrácení. Vždycky! Bránit neznamená dobývat, nýbrž nehnutě stát a - možná s úsměvem - říkat: »Tady neprojdeš«. Je to skrytá, pasivní rezistence. Když jde o proces změny v nějaké instituci, v rodině, slyším: »Je tam jakýsi odpor«. Díky Bohu! Kdyby tomu tak nebylo, nebyl by ten proces Boží. Když se vyskytují překážky, zasévá ďábel, aby Pán nemohl vpřed.“

Papež potom rozlišil tři typy těchto skrytých překážek. „Existuje odpor prázdných slov“. Papež je vysvětluje poukazem na dnešní evangelium (Mt 7,21.24-27), ve kterém Ježíš svým učedníkům řekl: »Ne každý, kdo mi říká „Pane, Pane!“, vejde do nebeského království«. Jinde pak Ježíš podává podobenství o dvou synech, které otec posílá pracovat na pole. Jeden odmítne, ale potom jde, zatímco druhý přisvědčí, ale potom nejde.

„Přítakat, plně a velmi diplomaticky přisvědčit, však znamená: ne. Mnoho slov a přítakávání, že všechno změníme, ale pak se nezmění nic. To je duchovní šelmovství těch, kteří plně přisvědčují, avšak naprosto nesouhlasí. To je rezistence prázdných slov.“

„Potom je tu rezistence ospravedlňujících slov – řekl dále papež. To znamená, že se někdo soustavně ospravedlňuje, má vždycky nějaký důvod proti a říká: »Toto jsem udělal či neudělal, protože...« Když se vyskytuje příliš mnoho ospravedlňování, není to bohubíba vůně, nýbrž odporný zápach ďábla. Křesťan nemá potřebu se ospravedlňovat – vysvětloval dále papež. Byl totiž ospravedlněn Božím Slovem. Jde tedy o odporování slovy, která mají ospravedlnit můj postoj, abych nenásledoval, co mi ukazuje Pán.

Potom existuje rezistence obviňujících slov. Obviňují se druzí, aby nebylo vidět nás, a nebylo zapotřebí konverze. Odporuje se tak milosti, jak to ukazuje podobenství o farizejovi a celníkovi. Neexistují tedy pouze velké historické překážky jako byla Maginotova linie či jiné, nýbrž takové, které jsou denně v našem srdci, pokračoval papež.

Překážky stojící v cestě milosti jsou znamením, která ukazují, že v nás působí Pán. Musíme tedy překážky nechat padnout, aby milost způsobila pokrok. Rezistence se totiž vždycky snaží skrýt ve formalitách prázdných slov, ospravedlňování či obviňování apod. Je to snaha nenechat se nést Pánem kvůli kříži, který tam vždycky je. Kde je Pán, tam je kříž, malý či velký. Odporování kříži je odporování Pánu, který nás vede k vykoupení. Když se vyskytne rezistence, netřeba mít strach. Je třeba prosit Pána o pomoc přiznáním, že jsme hříšníci.

„Říkám vám, abyste neměli strach, když někdo z vás - někdo z nás - objeví ve svém srdci rezistenci. Řekněte jasně Pánu: »Pohleď, Pane, toto se snažím zakrýt a toto dělat, abych nedovolil vstup Tvému slovu.« A vyslovit důrazně ta krásná slova: »Pane, pomoz mi, ať tvá milost přemůže překážky, které mi staví do cesty můj hřích«. Rezistence jsou vždycky plodem prvotního hříchu, které nosíme. Je špatné je mít? Ne, je to krásné. Špatné je používat je jako obranu před milostí. Mít v sobě rezistence je normální. Řekněme jen: »Jsem hříšník, pomoz mi, Pane!« Připravujme se touto reflexí na blížící se Vánoce.“

Kázal dnes ráno papež František v Domě sv. Marty.

V závěru mše svaté papež připomněl, že dnes uplynulo 100 let od vraždy bl. Karla de Foucaulda, ke které došlo v Alžírsku 1. prosince roku 1916. „Byl to člověk – řekl – který překonal mnoho překážek a vydal svědectví, které prospělo církvi. Prosme, aby nám žehnal z nebe a pomáhal nám kráčet ve stopách chudoby, kontemplace a služby chudým.“

2.12.2016

První adventní kázání otce Cantalamessy: Ducha Svatého plně pochopíme teprve v ráji

Vatikán. Papež František dnes slavil ranní eucharistii v soukromí a v devět hodin dopoledne se odebral do Apoštolského paláce, aby si v kapli *Redemptoris Mater* spolu s římskou kurií a vikariátem vyslechl první adventní kázání o. Raniera Cantalamessy. Jak kazatel Papežského domu již dříve předeslal, jeho adventní rozjímání budou věnována Duchu svatému jako nejvýznamnější pokoncilové teologické a duchovní novince a zároveň největšímu zdroji naděje pro celou církev. Nikoli náhodou si tedy italský kapucín pro svůj cyklus meditací o třetí božské osobě vypůjčil slova jednoho z hymnů sv. Ambrože: „S radostí pijeme střízlivou opojnost Ducha“, *Laeti bibamus sobriam ebrietatem Spiritus*.

Jak vysvětlil v úvodu, II. Vatikánský koncil ve svých dokumentech zmiňuje sice často působení Ducha svatého v církvi, avšak aniž by upozornil na jeho ústřední postavení. Intuice Jana XXIII. o koncilu jako „nových Letnicích pro církev“ se tak naplnila až později, upozornil o. Cantalamessa, a sice v hnutí Charismatické obnovy, dokumentech vatikánského Mezinárodního kongresu pneumatologie (1982) a encyklice Jana Pavla II. *Dominum et vivificantem* (1986). Současně se projevila v rozvoji tzv. „teologie třetího článku“ (*third-article theology*), nazývané podle článku vyznání víry, věnovaného Božímu Duchu.

"Duch svatý v jejím pojetí není předmětem učených pneumatologických pojednání, nýbrž takřkajíc atmosférou a pomazáním, ve kterých se odehrává veškerý život církve a jakékoli teologické bádání. Chce z Parakléta učinit "světlo článků víry", jak říká jeden církevní otec, pomazat veškeré naše konání Duchem svatým."

Papežský kazatel se pak zaměřil na nicejsko-cařihradské vyznání víry a doporučil jeho četbu odzadu. Někdy může být užitečná, abychom si uvědomili, jak se vyznání církve formovalo.

"V nynějším Krédu se začíná od Boha Stvořitele, potom se přechází k Synu a konečně k Duchu svatému, který působí v církvi. Ve skutečnosti se však víra ubírala opačným směrem. Vylití Ducha o Letnicích přivedlo církev k tomu, aby poznala, kdo Ježíš skutečně byl a jaké bylo jeho učení. S svatými Pavlem a zejména Janem se pak od poznání Syna dostáváme k poznání Otce. Západní tradice církve to vše synteticky vyjadřuje v poslední sloce hymnu Veni Creator: S tebou dej, ať známe Otce, ať poznáváme též Syna, a věříme vždy v tebe, z obou vycházejícího Ducha."

Vyznání víry o Duchu svatém uvádí tři významná tvrzení – je to Pán a dárce života, který vychází z Otce i Syna a mluví ústy proroků. Právě jim o. Cantalamessa věnoval další úvahy:

"Pán – v původním textu to kyrion ve středním rodě – zde označuje přirozenost, nikoli osobu. Říká tedy, co je Duch svatý, nikoli kým je. Pojem "Pán" tu označuje podíl na Božím panování. Duch nestojí na straně stvoření, nýbrž Stvořitele, tedy jinými slovy má božskou přirozenost. Církev k této jistotě dospěla nejenom na základě Písma, nýbrž také vlastní zkušeností spásy. Jak píše sv. Atanáš Alexandrijský, Duch nemůže být tvorem, protože když se nás ve svátostech, Slovu a modlitbě dotýká, zakoušíme kontakt s Boží osobou, nikoli jeho prostředníkem. Pokud jsou ti, ve kterých Duch přebývá, zbožštěni, znamená to, že sám Duch je Bůh."

Duch nám tudíž dává božský život, tedy život v Kristu skrze křest, svátosti, Boží Slovo a utrpení přijímané v jednotě s Kristem. Jak nám tento život dává?, ptal se papežský kazatel, aby si lakonicky odpověděl: Tím, že ničí záludnosti těla (Řím 8,13). Duch je dechem Božské trojice, není však pouhým způsobem Božího konání, nýbrž vztahem, přešel pak o. Cantalamessa k dalšímu tvrzení Kréda.

"Je to řečeno se sv. Tomášem a ještě dříve se sv. Augustinem vztah subsistence, tedy jedné osoby. Není tu tedy na místě užívat třetí osobu jednotného čísla, nýbrž první osobu množného čísla: Duch svatý je ono "My" Otce a Syna, je to pouto jednoty mezi Otcem a Synem."

Navzdory tomu všemu však Duch svatý zůstává skrytým Bohem a je nejméně známou a milovanou osobou z Trojice, byť sám je ztělesněná Lásky, pokračoval papežský kazatel. Neexistují lidské kategorie, které by nám pomohly chápat Ducha jako osobu. Samo Písmo o něm mluví za užití přírodních symbolů – oblak, ohně, světla, vody, vůně a holubice. Teprve v ráji plně pochopíme, kdo je Duch svatý – tedy nikoli pouze Ten, kdo kdysi "mluvil ústy proroků", což je pouze jeden z Jeho darů. Aniž bychom měnili znění Kréda, je nutné si uvědomit, že Duch "k nám promluvil také skrze svého Syna" (Žid1,1-2).

"Kdybychom v článku Kréda o Duchu svatém chtěli najít všechno, či pouze to nejlepší z biblického zjevení na toto téma, dovedlo by nás to jenom ke zklamání. Ozřejmuje se tu povaha a omezenost jakékoli dogmatické definice. Jejím účelem totiž není vypovědět vše o nějaké skutečnosti víry, nýbrž vymezit její rozsah, který nelze vyvrátit žádným protikladným tvrzením".

Teologie, liturgie a křesťanská zbožnost nicméně v průběhu dějin jak na Východě, tak na Západě oděly strohé vyjádření Kréda "tělem a krví". A tak kupříkladu ve svatodušní sekvenci vyniká důvěrný a osobní vztah Ducha svatého s každou jednotlivou duší, zakončil o. Cantalamessa první adventní meditaci pro římskou kurii.